

196

Besluit van 27 april 1992, houdende voorschriften omtrent bouwwerken, voor het bouwen waarvan het vereiste van bouwvergunning niet geldt en ten behoeve waarvan door burgemeester en wethouders vrijstelling kan worden verleend van een bestemmingsplan (Besluit meldingsplichtige bouwwerken)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 6 maart 1992, nr. MJZ06392031, Centrale Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving;

Gelet op artikel 42, eerste lid, van de Woningwet (Stb. 1991, 439) en artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Stb. 1985, 626);

De Raad van State gehoord (advies van 22 april 1992, no. W08.92.0109);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 23 april 1992, nr. MJZ 23492070, Centrale Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Voor de toepassing van de bij dit besluit gegeven voorschriften wordt verstaan onder:

- a. NEN: door de Stichting Nederlands Normalisatie-Instituut uitgegeven norm;
- b. bruto-inhoud: bruto-inhoud als bedoeld in NEN 2580.

Artikel 2

Voor de toepassing van artikel 42 van de Woningwet en artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening komen in aanmerking:

- a. een gebouw op een zij- of achtererf van een woning of een ander gebouw dan wel op een standplaats, ten dienste van een groter genot van het gebruik van die woning, dat andere gebouw dan wel de op die standplaats geplaatste woonwagen, met dien verstande dat:

- 1°. de bruto-inhoud niet meer is dan 50 m³;
- 2°. de breedte niet meer is dan 3 m;

3°. de hoogte, gemeten vanaf het aansluitend terrein, niet meer is dan 2,7 m;

4°. de afstand tot de voorgevelrooilijn ten minste 3 m is, en

5°. de toevoeging van het gebouw niet tot gevolg mag hebben dat het oorspronkelijk bij de woning of het andere gebouw aansluitende terrein dan wel het bij de woonwagen aansluitende deel van de standplaats voor meer dan 50% is bebouwd;

b. een aan- of uitbouw aan een zij- of achtergevel van een woning of een ander gebouw, met dien verstande dat:

1°. de bruto-inhoud niet meer is dan 50 m³;

2°. de breedte niet meer is dan 3 m;

3°. de hoogte, gemeten vanaf het aansluitend terrein, niet meer is dan 2,7 m;

4°. de afstand tot de voorgevelrooilijn ten minste 3 m is, en

5°. de oppervlakte die ingevolge het geldende bestemmingsplan voor bebouwing in aanmerking komt, met niet meer dan 15% wordt overschreden;

c. een dakkapel, voor zover gelegen op het achterdakvlak, met dien verstande dat:

1°. de breedte niet meer dan 1/2 van de breedte van het dakvlak beslaat;

2°. de bovenzijde ten minste 0,5 m onder de noklijn is gelegen, en

3°. de onderzijde in het dakvlak is geplaatst;

d. een gebouw ten behoeve van een openbare nutsvoorziening, het openbaar vervoer of het wegverkeer, met dien verstande dat:

1°. de bruto-inhoud niet meer is dan 50 m³;

2°. de breedte niet meer is dan 3 m, en

3°. de hoogte, gemeten vanaf het aansluitend terrein, niet meer is dan 2,7 m;

e. een bouwwerk, geen gebouw zijnde, ten behoeve van het ontvangen van telecommunicatiesignalen met een grotere doorsnede dan 1 m, voor zover gelegen op het achtererf van een woning of een ander gebouw, met dien verstande dat:

1°. de doorsnede niet groter is dan 2 m, en

2°. de hoogte, gemeten vanaf het aansluitende terrein, niet meer is dan 3 m;

f. een bouwwerk, geen gebouw zijnde, voor wegaanduiding en verkeersgeleiding ten dienste van het weg-, spoorweg-, water- of luchtverkeer, voor zover dat bouwwerk niet een bouwwerk is als bedoeld in artikel 43, eerste lid, onderdeel f, van de Woningwet;

g. het aanbrengen van zonwering of een rolluik aan een woning of een ander gebouw.

Artikel 3

Artikel 2 is niet van toepassing, indien een bouwwerk als bedoeld in dat artikel wordt gebouwd aan, bij of op een monument als bedoeld in de Monumentenwet 1988 (Stb. 638) of in een provinciale of gemeentelijke monumentenverordening.

Artikel 4

Het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 (Stb. 627)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 18, tweede lid vervalt «bouw- of».

B

In de titel van Afdeling 3 van hoofdstuk IV wordt «de artikelen 18 en 18a» vervangen door: artikel 18.

C

Artikel 21 vervalt.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 6

Dit besluit kan worden aangehaald als Besluit meldingsplichtige bouwwerken.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 27 april 1992

Beatrix

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. Heerma

Uitgegeven de *achtentwintigste* april 1992

De Minister van Justitie
E. M. H. Hirsch Ballin

¹ Gewijzigd bij Koninklijk besluit van 7 september 1990, Stb. 474.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 12 mei 1992, nr. 90.

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

1.1. Deregulering

In het kader van vermindering en vereenvoudiging van overheidsregeling, waaronder tevens wordt verstaan terugdringing van de overheidsbemoeienis, is in het Actieprogramma deregulering (woning)bouwregelgeving (Kamerstukken II, 1983/84, 17 931, nr. 7) voorgesteld de in de Woningwet 1962 (Stb. 1964, 222) neergelegde bevoegdheid voor de gemeenteraad om in de gemeentelijke bouwverordening te bepalen voor welke bouwwerken van geringe omvang en betekenis het vereiste van bouwvergunning niet geldt, te uniformeren. Daartoe diende in de Woningwet de volgende driedeling in bouwactiviteiten te worden gegeven:

- bouwwerkzaamheden waarvoor het vereiste van bouwvergunning geldt;
- bouwwerkzaamheden die moeten worden gemeld, en
- bouwwerkzaamheden waarvoor het vereiste van bouwvergunning noch de meldingsplicht geldt (de zogenoemde vrije bouwwerken).

De meldingsplichtige bouwwerken zouden bij algemene maatregel van bestuur moeten worden benoemd, terwijl de vrije bouwwerken in de wet zelf dienden te worden benoemd. Het bouwen van meldingsplichtige bouwwerken zou aan bepaalde voorschriften moeten zijn verbonden. Voorschriften die deels een preventief karakter hebben en deels een repressief karakter. Daarnaast behoeften die bouwwerken niet langer te voldoen aan redelijke eisen van welstand en dus ook niet door een welstandscommissie te worden beoordeeld. Van belang is dat dergelijke bouwwerkzaamheden vooraf aan burgemeester en wethouders moeten worden gemeld en van dat college de mededeling moet zijn ontvangen dat het gemelde bouwwerk, zijnde een bouwwerk in de zin van de algemene maatregel van bestuur, mag worden gebouwd. De termijn waarbinnen burgemeester en wethouders een beslissing op een dergelijke melding dienden te nemen, zou korter moeten zijn dan die voor het nemen van een beslissing op een aanvraag om bouwvergunning. Bovendien diende die beslissingstermijn een zogenoemd fataal, positief karakter te hebben. Dit betekent dat, wanneer burgemeester en wethouders niet binnen de in de wet voorgeschreven termijn een beslissing hebben genomen over de melding, zij worden geacht een positieve beslissing te hebben genomen. De melder mag in zo'n geval het gemelde bouwwerk overeenkomstig de gedane melding bouwen.

1.2. De herziene Woningwet

In het voorstel van Wet tot herziening van de Woningwet (Kamerstukken II 1986/87, 20 066, nrs. 1-3) is aan de hiervoor bedoelde dereguleringsvoorstellen uitvoering gegeven. Als gevolg van het gemeen overleg met de Tweede Kamer der Staten-Generaal is de oorspronkelijk in het wetsvoorstel neergelegde regeling voor de categorische meldingsplichtige bouwwerken zodanig gewijzigd dat voor dergelijke bouwwerken een volledige bestemmingsplantoetsing geldt en dat dergelijke bouwwerken onderworpen zijn aan redelijke eisen van welstand, tenzij de gemeenteraad heeft bepaald dat voor het gebied waarin zij zullen worden gebouwd die eisen niet van toepassing zijn. Burgemeester en wethouders zijn, blijkens artikel 42, tweede lid, van de Woningwet (Stb.

1991, 439), niet verplicht een gemeld bouwplan op het welstandsaspect te laten toetsen door de welstandscommissie. Zij dienen zich, blijkens artikel 42, eerste lid, van de Woningwet, wel een oordeel te vormen over de vraag of het gemelde bouwplan in strijd is met redelijke eisen van welstand, waarvoor op grond van artikel 8, zesde lid, van de Woningwet in de bouwverordening criteria moeten zijn gegeven.

Tegen meldingsplichtige bouwwerken die in strijd met het ter plaatse geldende bestemmingsplan zijn gebouwd dan wel in strijd zijn met de krachtens de gemeentelijke bouwverordening geldende redelijke eisen van welstand, kan achteraf, dus repressief, door burgemeester en wethouders worden opgetreden door middel van aanschrijving of zelfs bestuursdwang ten einde die strijdigheid op te heffen. Aangezien de Woningwet in artikel 42, negende lid, bepaalt dat overeenkomstig de voorschriften van het Bouwbesluit (Stb. 1991, 680) moet worden gebouwd, kunnen burgemeester en wethouders, wanneer blijkt dat in strijd met die voorschriften is gebouwd, eveneens achteraf, dus repressief, door middel van aanschrijving of zelfs bestuursdwang tegen die strijdigheid optreden.

De Woningwet voorziet evenwel niet in een preventieve of repressieve toetsing van meldingsplichtige bouwwerken aan de stedeboekkundige voorschriften van de gemeentelijke bouwverordening. Dit betekent dat die voorschriften de bouw van meldingsplichtige bouwwerken niet in de weg kunnen staan.

In artikel 42, derde lid, van de Woningwet is voorts een regeling getroffen voor de situatie waarin het ter plaatse geldende bestemmingsplan zich tegen het bouwen van een meldingsplichtig bouwwerk verzet. In dat geval kunnen burgemeester en wethouders met inachtneming van artikel 19a, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Stb. 1985, 626) op grond van artikel 18a van die wet vrijstelling verlenen van dat plan. Daarnaast is in artikel 42, vierde lid, van de Woningwet een soortgelijke regeling getroffen voor de situatie waarin er strijd bestaat met een in voorbereiding zijnde bestemmingsplan of een wijziging of herziening van zodanig plan. Op grond van het vijfde lid van artikel 42 geldt in een dergelijk geval de melding tevens als het desbetreffende verzoek om vrijstelling.

Wanneer burgemeester en wethouders niet binnen de fatale termijn van één maand aan de melder hebben medegedeeld dat het gemelde bouwwerk mag worden gebouwd of het gemelde bouwwerk weliswaar een meldingsplichtig bouwwerk is, maar alleen mag worden gebouwd wanneer zij vrijstelling verlenen van het geldende bestemmingsplan of hebben beslist voornemens te zijn vrijstelling te verlenen van het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan of hebben medegedeeld dat bouwvergunning moet worden aangevraagd, omdat het gemelde bouwwerk geen bouwwerk in de zin van het onderhavige besluit is, dan wordt op grond van het zesde lid van artikel 42 de mededeling dat het bouwwerk als meldingsplichtig bouwwerk mag worden gebouwd geacht te zijn gedaan.

Hebben burgemeester en wethouders wel binnen de fatale termijn van één maand aan de melder mededeling gedaan van de omstandigheid dat het gemelde bouwwerk een bouwwerk is in de zin van het onderhavige besluit, maar alleen mag worden gebouwd wanneer zij vrijstelling als hiervoor bedoeld hebben verleend, doch hebben zij niet binnen de in artikel 19a, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening genoemde termijn van twee maanden beslist toepassing te zullen geven aan het derde tot en met elfde lid van dat artikel, dan worden de hiervoor bedoelde vrijstellingen ingevolge het zevende lid van artikel 42 evenzo geacht te zijn verleend. Tegen een fictieve beslissing als hiervoor bedoeld, kan op grond van het achtste lid van artikel 42 overeenkomstig de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (Stb. 1975, 284) worden opgekomen.

In het geval dat van rechtswege mag worden gebouwd, moet, zo bepaalt het negende lid van artikel 42, het gemelde bouwwerk overeenkomstig de gedane melding en met inachtneming van het Bouwbesluit, worden gebouwd. Met de bouwwerkzaamheden moet, blijkens het tiende lid van artikel 42 wel binnen drie maanden worden begonnen. Dit betekent dat, wanneer een derde belanghebbende bezwaar of beroep tegen de (fictieve) mededeling van burgemeester en wethouders instelt, hij tevens zal moeten vragen om schorsing van die mededeling of om een voorlopige voorziening. Doet hij dat niet, dan kan de houder van de mededeling toch gaan bouwen, omdat bezwaar of beroep geen automatische opschorting van de mededeling inhoudt.

In artikel 8, vierde lid, van de Woningwet is bepaald dat bij het indienen van een melding, bepaalde gegevens moeten worden verstrekt aan burgemeester en wethouders. Gegevens die in het in artikel 57 van de Woningwet bedoelde openbaar register moeten worden aangetekend en die zowel voor derden-belanghebbenden als voor de opsporing van sluikbouw van belang zijn.

2. Hoofdpijnen van het besluit

Het onderhavige besluit strekt ter uitvoering van artikel 42, eerste lid van de Woningwet. Het geeft een opsomming van bouwwerken waarvoor het vereiste van bouwvergunning niet geldt. Daarnaast mogen de in dit besluit opgesomde bouwwerken, in tegenstelling tot die van artikel 43 van de Woningwet, niet zo maar worden gebouwd.

Het onderhavige besluit strekt tevens tot uitvoering van artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Weliswaar is aan dit artikel in het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 (Stb. 627) reeds uitvoering gegeven, doch uit een oogpunt van deregulering is besloten de in artikel 21 van dat besluit gegeven opsomming van bouwwerken voor het bouwen waarvan door burgemeester en wethouders vrijstelling kan worden verleend van de voorschriften van een geldend bestemmingsplan, te laten vervallen. De samenloop tussen de in genoemd besluit opgesomde bouwwerken en de in het onderhavige besluit genoemde bouwwerken is zodanig dat het verschil in de toepassing daarvan in de praktijk gering mag worden geacht. Het onderhavige besluit kent, in tegenstelling tot het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985, beperkende voorschriften die verband houden met het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van de gebruikers van het bouwwerk, alsmede van derden. Die beperkende voorschriften, waarbij vooral valt te denken aan een maximum toegestane breedte van een gebouw in de zin van artikel 1 van de Woningwet, zijn nodig, omdat, zoals in onderdeel 1.2 van deze nota is uiteengezet, burgemeester en wethouders de in dit besluit genoemde bouwwerken niet preventief toetsen aan de technische voorschriften omtrent het bouwen van een dergelijk bouwwerk, zoals gegeven bij of krachtens het Bouwbesluit. Bovendien is een aantal in artikel 21 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 genoemde bouwwerken in artikel 43 van de Woningwet aangemerkt als vrije bouwwerken, voor het bouwen waarvan geen planologische beletselen mogen worden gesteld. Alleen al om deze laatste reden zou artikel 21 van genoemd besluit moeten worden gewijzigd. Immers, wanneer geen planologische beletselen mogen worden opgeworpen tegen het bouwen van dergelijke bouwwerken, is het kunnen verlenen van vrijstelling als bedoeld in artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening een voorschrift zonder betekenis en als zodanig overbodig.

Voorts is in het onderhavige besluit bepaald dat dit besluit niet van toepassing is op het bouwen van in dit besluit genoemde bouwwerken bij

of aan een monument als bedoeld in de Monumentenwet 1988 (Stb. 638) of in een provinciale of gemeentelijke monumentenverordening. Het uiterlijk dan wel de inrichting van een monument is veelal bepalend voor de status van monument. Het ongecontroleerd kunnen bouwen bij of aan een monument zou de status van monument op ongewenste wijze kunnen beïnvloeden. Een soortgelijke regeling is getroffen in artikel 43 van de Woningwet ten aanzien van het bij of aan een monument bouwen van de in dat artikel genoemde vrije bouwwerken.

3. Adviezen en commentaren

Op 12 juli 1991 is een concept van het onderhavige besluit voor advies dan wel commentaar toegezonden aan de Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening (RARO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Voorts is het ter kennisneming toegezonden aan de Raad voor de Volkshuisvesting (RAVO). De RARO, de VNG en het IPO hebben hun zienswijze kenbaar gemaakt, terwijl de RAVO heeft laten weten over het concept-besluit geen advies te zullen uitbrengen. Voorts is nog een commentaar ontvangen van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA).

3.1. Algemeen

De RARO verwacht dat er nauwelijks of geen verschil zal zijn tussen de behandeling van vergunningplichtige en meldingplichtige bouwwerken, terwijl de regeling wel een complexe en moeilijk leesbare tekst heeft opgeleverd. De dereguleringswinst van de regeling inzake de meldingplichtige bouwwerken acht de Raad derhalve minimaal.

Het IPO is van mening dat niet voldoende sluitend is geregeld dat een meldingplichtig bouwwerk niet mag worden opgericht indien het in strijd is met het bestemmingsplan. Strijd met het bestemmingsplan dient volgens het IPO, zolang geen vrijstelling is verleend als bedoeld in artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, tot gevolg te hebben dat het bouwwerk geen meldingplichtig maar een vergunningplichtig bouwwerk is.

De VNG is van mening dat het in artikel 42 van de Woningwet ontbreken van een toetsing aan de bouwverordening bij gebreke van een bestemmingsplan een omissie is die zou moeten worden hersteld.

De hiervoor genoemde opmerkingen van de RARO, het IPO en de VNG hebben betrekking op de Woningwet en zijn voor de inhoud van het onderhavige besluit als zodanig niet van belang. Overigens deel ik de mening van de RARO niet dat de in de Woningwet neergelegde regeling voor meldingplichtige bouwwerken niet zal leiden tot een andere behandeling dan bij vergunningplichtige bouwwerken en dat met die regeling geen dereguleringswinst wordt bereikt. In de eerste plaats ontstaat ten aanzien van de bouwwerken die in het onderhavige besluit als meldingplichtig zijn aangeduid, uniformiteit in ons land. Daarnaast geldt voor meldingplichtige bouwwerken een minder vergaande preventieve toetsing dan bij vergunningplichtige bouwwerken het geval is. Bovendien geldt voor de preventieve toetsing die burgemeester en wethouders bij meldingplichtige bouwwerken wél moeten verrichten, een kortere termijn dan bij vergunningplichtige bouwwerken.

Wat de opmerking van het IPO betreft, merk ik het volgende op.

In artikel 42, derde en vierde lid, van de Woningwet is duidelijk bepaald dat, wanneer het (in voorbereiding zijnde) bestemmingsplan zich

tegen het bouwen van een meldingsplichtig bouwwerk verzet – er bestaat dan strijd met het (in voorbereiding zijnde) bestemmingsplan – dat bouwwerk niet mag worden gebouwd, tenzij burgemeester en wethouders vrijstelling als bedoeld in artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, met inachtneming van artikel 19a, eerste lid, van die wet, hebben verleend dan wel hebben beslist voornemens te zijn vrijstelling te verlenen van het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan. Met andere woorden, een meldingsplichtig bouwwerk mag bij strijd met het planologische kader zonder vrijstelling niet worden gebouwd. Dit betekent naar mijn mening dat er in die situatie, zij het impliciet, wel degelijk een verbod tot bouwen is.

Over de door de VNG gesignaleerde omissie kan verschillend worden gedacht. Ik beschouw het bij gebreke van een bestemmingsplan niet aan de bouwverordening behoeven te toetsen van een meldingsplichtig bouwwerk niet als een omissie. Immers, het oorspronkelijke wetsvoorstel tot herziening van de Woningwet voorzag niet in een dergelijke toetsing noch in die aan het bestemmingsplan. Deze laatste toetsing is op aandringen van de Tweede Kamer uiteindelijk wel in de Woningwet opgenomen. Bovendien zijn in het onderhavige besluit bij de verschillende bouwwerken enige (micro-)planologische voorschriften gegeven, waardoor de mate waarin de in dit besluit vervatte bouwwerken op dezelfde kavel kunnen worden gebouwd, zodanig is dat nooit sprake kan zijn van een volledig vol gebouwde kavel. Voorts zullen die bouwwerken op grond van artikel 12 van de Woningwet zowel op zichzelf als ten opzichte van de bebouwde omgeving niet in strijd mogen zijn met redelijke eisen van welstand. Criteria voor de bepaling of een dergelijke strijd bestaat, moeten op grond van artikel 8, zesde lid, van de Woningwet in de bouwverordening worden gegeven. Burgemeester en wethouders dienen zich blijkens artikel 42, eerste lid, van de Woningwet daarover een oordeel te vormen. Zij kunnen, wanneer zij dat wenselijk achten, op grond van artikel 42, tweede lid, van de Woningwet het advies ter zake van de welstandscommissie inwinnen. Is er sprake van een dergelijke strijd, dan kunnen burgemeester en wethouders de realisatie van dergelijke bouwwerken als meldingsplichtige bouwwerken zelfs tegengaan.

3.2. Het Besluit meldingsplichtige bouwwerken

3.2.1. Algemeen

De RARO adviseert de lijst met bouwwerken als bedoeld in artikel 21 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 in principe als uitgangspunt te nemen en deze niet uit te breiden. De RARO waarschuwt daarnaast tegen een onderschatting van de te verwachten negatieve invloed die van het onderhavige besluit zal uitgaan waar het gaat om de handhaving van de ruimtelijke kwaliteit, een en ander mede in relatie tot de tendens tot globalisering van bestemmingsplannen.

De in artikel 21 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 genoemde planologische «kruielgevallen» zijn uitgangspunt geweest voor de in het onderhavige besluit genoemde bouwwerken. Het spreekt voor zich dat die bouwwerken, genoemd in artikel 21 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985, die in artikel 43 van de Woningwet als vergunningsvrije bouwwerken zijn genoemd, niet ook zijn genoemd in het onderhavige besluit. Voorts zijn aan de in het onderhavige besluit genoemde bouwwerken naast de planologische criteria enige bouwtechnische criteria verbonden. Deze laatste criteria leggen enige beperking aan de planologische mogelijkheden op. Het tegengestelde derhalve als waarvoor de RARO waarschuwt. Uitbreiding van de in artikel 21 van het

Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 genoemde «kruimelgevallen» heeft op zichzelf nagenoeg niet plaatsgevonden. Wel zijn enige binnen de in dat artikel genoemde bouwwerken (nader) gespecificeerd.

Voorts is de beperking die de limitatieve opsomming van artikel 21 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 blijkt de Arob-jurisprudentie geeft ten aanzien van het bouwen van bijgebouwen als bedoeld in artikel 2, aanhef, onderdeel a, van het onderhavige besluit bij logiesverblijven (recreatiewoningen), met dat artikelonderdeel weggenomen. In dit opzicht is, zo kan dan ook worden gesteld, sprake van uitbreiding van de «kruimelgevallen». Voor handhaving van die beperking heb ik geen aanleiding gezien, omdat het bouwen van meldingsplichtige bouwwerken in het algemeen door gemeenten planologisch kan worden gereguleerd. Bovendien is het verlenen van een planologische vrijstelling geen verplichting voor gemeenten.

3.2.2. De meldingsplichtige bouwwerken

Ten aanzien van een gebouw op een zij- of achtererf (artikel 2, onderdeel a) adviseren de VNG en de BNA met betrekking tot de toegestane hoogte 2,7 m in plaats van 3 m aan te houden. Ditzelfde merken zij op ten aanzien van een aan- of uitbouw aan een zij- of achtergevel (artikel 2, onderdeel b) en een gebouw ten behoeve van een openbare nutsvoorziening (artikel 2, onderdeel d). De RARO adviseert de vermelding van de breedte- en hoogtematen te schrappen, zo ook bij een gebouw ten behoeve van een openbare nutsvoorziening. De VNG meent voorts dat de aangebrachte begrenzing van 50% bebouwd grondoppervlak met name in buitengebieden tot een te groot bebouwd oppervlak kan leiden.

De VNG en de BNA hebben bezwaar tegen de voorgestelde criteria ten aanzien van de categorie dakkapellen (artikel 2, onderdeel c). De bezwaren richten zich met name op het ontbreken van een relatie tussen de dakkapel en de afmetingen van het gebouw waarop de dakkapel wordt geplaatst, alsmede op het feit dat geen onderscheid is gemaakt tussen het aanbrengen van een dakkapel aan de voor- of achterzijde van het gebouw. De RARO en de VNG bepleiten voorts de voorwaarde dat het bestaande, niet-wederrechtelijke gebruik moet worden gehandhaafd, te schrappen.

Ook de categorie schotelantennes (artikel 2, onderdeel e) dient volgens de RARO te worden geschrapt. De VNG stelt voor de omvang van de doorsnede van de schotelantenne niet op 3 m, maar op 1,5 m vast te stellen.

De VNG en de BNA adviseren de in het concept-besluit opgenomen categorie erfafscheidingen van maximaal 3 m hoogte, voor zover niet een vergunningsvrij bouwwerk zijnde, te schrappen. Ook de RARO acht invoering van een dergelijke meldingsplichtige erfafscheiding onwenselijk.

De VNG acht voorts de in het concept-besluit vervatte categorie bouwwerken, geen gebouwen zijnde, op of over een weg of spoorweg dan wel in een vaarwater ten dienste van het weg-, spoorweg-, water- of luchtverkeer, de waterhuishouding, de energievoorziening of het telecommunicatieverkeer onaanvaardbaar. Dit, omdat bijvoorbeeld ook de Zeelandbrug hieronder zou kunnen vallen, hetgeen niet de bedoeling mag zijn.

Tenslotte heeft de VNG nog bezwaren tegen de formulering van de in het concept-besluit opgenomen categorie bouwwerken ten behoeve van het bedrijfsmatig vermaak van mensen.

Op een groot aantal punten is gevolg gegeven aan de adviezen en commentaren. Zo is ten aanzien van de gebouwen op een zij- of achtererf, de aan- of uitbouwen aan een zij- of achtergevel en de gebouwen ten behoeve van een openbare nutsvoorziening de

hoogtemaat aangepast, is de omschrijving van de categorie dakkapellen gewijzigd, is de maatvoering van de schotelantennes aangepast en is de categorie bouwwerken ten dienste van het wegverkeer etc. zodanig geformuleerd dat zij beter tot uitdrukking brengt wat daarvan de bedoeling is. Voorts zijn de categorieën erfafscheidingen en bouwwerken ten behoeve van het bedrijfsmatig vermaak van mensen geschrapt.

Aan de opmerking van de VNG om de aangebrachte begrenzing van 50% bebouwd grondoppervlak bij bijgebouwen als bedoeld in artikel 2, aanhef, onderdeel a, van het onderhavige besluit, met name voor het buitengebied te beperken tot ten hoogste 300 m², heb ik geen gevolg gegeven. Immers, ook artikel 21 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 kent die beperking niet. Bovendien hebben gemeenten het zelf in handen om, wanneer het bestemmingsplan zich tegen het bouwen verzet, al dan niet in voorkomende gevallen vrijstelling als bedoeld in artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening te verlenen. Het opnemen van de door de VNG bepleite beperking leidt daarnaast evenmin tot een situatie waarin te allen tijde door burgemeester en wethouders vrijstelling zal worden verleend. Ook in dat geval is het een zaak van gemeentelijk planologisch beleid.

3.3. Nota van toelichting

De RARO en de VNG achten de in de toelichting op het conceptbesluit gegeven interpretatie van artikel 42, tiende lid, van de Woningwet, te weten dat de – al of niet fictieve – mededeling van burgemeester en wethouders dat het gemelde bouwwerk een meldingsplichtig bouwwerk is, na ommekomst van drie maanden haar rechtskracht verliest, ongelukkig. Dit, omdat daarmee via de toelichting op een uitvoeringsbesluit een interpretatie van een wetsbepaling zou worden gegeven die verder reikt dan de tekst van die bepaling vermeldt. Deze opmerkingen hebben aanleiding gegeven bedoelde interpretatie uit de toelichting te schrappen.

Voorts is de toelichting naar aanleiding van enkele door de VNG gemaakte opmerkingen van meer technische aard op enkele plaatsen aangepast.

4. Dereguleringsstoets

Het onderhavige besluit strekt tot uitvoering van de op grond van het Actieprogramma deregulering (woning)bouwregelgeving gewijzigde regeling met betrekking tot het vereiste van bouwvergunning, zoals neergelegd in de (herziene) Woningwet. Met dit besluit wordt derhalve een bijdrage geleverd aan de deregulering. Immers, het biedt voor de burger en het bouwbedrijfsleven de door hen verlangde uniformiteit die in beginsel leidt tot een grotere mate van rechtsgelijkheid en rechtszekerheid. In het kader van de behandeling van het voorstel van Wet tot herziening van de Woningwet is uitvoerig ingegaan op mogelijke bestuurlijke en financiële lasten, voortvloeiende uit onder meer de introductie van de driedeling in het vereiste van bouwvergunning en, meer in het bijzonder op de invoering van de categorie meldingsplichtige bouwwerken waarin het onderhavige besluit voorziet. Geconcludeerd is dat die invoering redelijkerwijs zal leiden tot minder bestuurlijke en financiële lasten voor de gemeenten, omdat meldingsplichtige bouwwerken preventief aan minder voorschriften behoeven te worden getoetst dan thans het geval is. Voor de burger en de bouwpraktijk betekent de invoering van meldingsplichtige bouwwerken en de daaraan verbonden kortere proceduretijd dan voor vergunningplichtige bouwwerken het geval is, dat voorgenomen bouwactiviteiten sneller kunnen worden geëffectueerd, waardoor kosten, zoals renteverlies, worden bespaard.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

De in onderdeel b genoemde NEN-norm wordt gepubliceerd en uitgegeven door de Stichting Nederlands Normalisatie-Instituut, welke stichting is gevestigd te Delft. De hiergenoemde NEN-norm is bij deze stichting verkrijgbaar. De door het NNI uitgegeven normen zijn in de regel ook in te zien bij openbare bibliotheken, alsmede bij de bibliotheek van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu-beheer.

Artikel 2

De in onderdeel a bedoelde gebouwen zijn op zich zelf staande gebouwen, zoals bijvoorbeeld een schuur, garage of ander bijgebouw dat bij het hoofdgebouw, de woning, de woonwagen of het bedrijf behoort. Het eerste tot en met derde criterium bepalen de maximum toegestane grootte van een dergelijk bouwwerk. De ten hoogste toelaatbare breedte van 3 meter is de breedte waarbij in de regel het treffen van voorzieningen, zoals steunberen, niet noodzakelijk is ten einde onverantwoorde doorbuiging of zelfs instorting van de constructie te voorkomen. Deze breedte, alsmede het hoogtecriterium zijn derhalve bepalend voor het antwoord op de vraag of het gebouw geen gevaar oplevert voor de veiligheid en de gezondheid, waardoor een preventieve bouwkundige toetsing door burgemeester en wethouders aan de bij of krachtens het Bouwbesluit gegeven voorschriften achterwege kan blijven.

De voor deze bouwwerken ten hoogste toelaatbare hoogte moet worden gemeten vanaf het aansluitende terrein tot de nokhoogte.

Omdat het bouwen op de voorgevelrooilijn op een zijerf vooral uit het oogpunt van welstand veelal niet wenselijk wordt geacht, is in het vierde criterium bepaald dat een bijgebouw ten opzichte van de voorgevelrooilijn moet terugspringen. Het vijfde criterium betekent dat bij het bouwen van een eerste bijgebouw, maar ook van een tweede bijgebouw te allen tijde zal moeten worden uitgegaan van de oorspronkelijke onbebouwde grondoppervlakte bij het hoofdgebouw. Dit betekent derhalve dat nooit meer dan de helft van de oorspronkelijke, niet bebouwde grondoppervlakte uiteindelijk bebouwd mag zijn. Met andere woorden, er zal geen sprake kunnen zijn van het dicht bouwen van bijvoorbeeld binnenterreinen met in dit onderdeel bedoelde bijgebouwen.

In onderdeel b zijn aan- en uitbouwen als meldingsplichtig bouwwerk aangemerkt. Het gaat in dit geval om bouwwerken die in directe verbinding staan met het hoofdgebouw, de woning, de woonwagen of het bedrijf. Een aanbouw is een toevoeging van een afzonderlijke ruimte, terwijl een uitbouw een vergroting van een bestaande ruimte is. Deze bouwwerken leveren feitelijk een uitbreiding van het bestaande gebouw op, welke uitbreiding dient ter vergroting van het gebruik van het hoofdgebouw. Ten aanzien van de in dit onderdeel gegeven criteria geldt hetgeen ter zake is gesteld bij onderdeel a. Onder de oppervlakte die blijktens het vijfde criterium voor bebouwing in aanmerking komt moet worden verstaan de oppervlakte die ter plaatse als geheel voor (woon)bebouwing is toegestaan. Het gaat hier dus niet om 15% van de op grond van het bestemmingsplan reeds toegestane mogelijkheid tot uitbreiding van het oorspronkelijk bebouwde oppervlak. De redactie van dit criterium sluit hiermede aan bij de interpretatie van de Arob-rechter met betrekking tot het met het onderhavige bouwwerk vergelijkbare

«kruimelgeval», bedoeld in artikel 21, aanhef, onder b, van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985.

In onderdeel c is de dakkapel van enige omvang, als meldingsplichtig bouwwerk aangemerkt. Het grote dakraam en de kleine dakkapel vallen onder de in artikel 43, onderdeel e, van de Woningwet genoemde vrije bouwwerken.

De in dit onderdeel bedoelde dakkapellen mogen, mede gelet op het welstandsaspect, alleen in het achterdakvlak van een gebouw worden geplaatst. Die kant van het dak, die veelal van de weg is afgekeerd, heeft niet of nauwelijks invloed op de visuele kwaliteit van de omgeving. Voorts mag de dakkapel niet breder zijn de helft van de breedte van het dak waarin de dakkapel wordt geplaatst. Dit zal er in de regel, mede uit het oogpunt van welstand, toe leiden dat de zijkanten van zo'n dakkapel ten opzichte van de zijdelingse begrenzingen van het dak van een woning of een ander gebouw zullen inspringen. Daarnaast mag een in dit onderdeel bedoelde dakkapel, blijkens het tweede criterium, aan de onderzijde niet uit de dakgoot zijn opgetrokken en mag op grond van het derde criterium de hoogte niet gelijk zijn met de nokhoogte. Anders gezegd, de dakkapel zal ten opzichte van zowel de dakgoot als de noklijn moeten terugspringen. Met de gegeven criteria is aangesloten bij de categorie dakkapellen die in de huidige praktijk niet omstreden zijn en als zodanig zijn toegepast.

Onder de in onderdeel d bedoelde gebouwen worden bijvoorbeeld verstaan elektriciteitshuisjes,abri's, seinwachtershuisjes en tolhuisjes.

De voor deze bouwwerken ten hoogste toelaatbare hoogte moet worden gemeten vanaf het aansluitende terrein tot de nokhoogte.

Onder een in onderdeel e bedoeld bouwwerk wordt de grote schotelantenne verstaan. Schotelantennes die de in dit onderdeel gegeven afmetingen te boven gaan, vallen onder het vereiste van bouwvergunning, terwijl de schotelantennes die kleinere afmetingen hebben dan in dit onderdeel aangegeven, moeten worden beschouwd als antennes in de zin van artikel 43, onderdeel i, van de Woningwet.

De voor deze bouwwerken ten hoogste toelaatbare hoogte moet worden gemeten vanaf het aansluitende terrein tot het hoogste punt van de antenne.

De in onderdeel f bedoelde bouwwerken zijn de grote wegportalen voor wegaanduiding en verkeersgeleiding. Deze categorie bouwwerken heeft dus geen betrekking op tunnels, viaducten of bruggen. De in dit onderdeel bedoelde bouwwerken worden in het algemeen door organisaties, zoals Rijkswaterstaat en de Nederlandse Spoorwegen, gebouwd waarvan mag worden aangenomen dat zij in staat zijn veilige bouwwerken te bouwen ten behoeve van het algemeen belang. Het gaat hier dan ook niet om het plaatsen van bijvoorbeeld de reguliere verkeersborden. Dit soort bouwwerken, dat planologisch van zeer geringe betekenis is, vallen onder de vergunningsvrije bouwwerken als bedoeld in artikel 43, onder f, van de Woningwet.

Ten einde het aanbrengen van rolluiken, mede uit het oogpunt van inbraakpreventie, te vereenvoudigen, is het aanbrengen van rolluiken aan een woning of een ander gebouw als meldingsplichtig bouwwerk opgenomen. Voorts zijn in dit onderdeel ook zonweringen als meldingsplichtige bouwwerken aangemerkt. Voor zover rolluiken of zonweringen aan de naar de (openbare) weg toegekeerde gevel van een woning of een ander gebouw worden aangebracht, kunnen burgemeester en wethouders op grond van de in de bouwverordening gegeven welstands-

criteria het aanbrengen van bepaalde vormen van zonweringen en rolluiken tegengaan, hetwelk in het bijzonder voor binnenstedelijk winkelgebied van belang kan zijn.

Artikel 3

In dit artikel is bepaald, zoals in het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet, dat dit besluit niet van toepassing is op monumenten als bedoeld in de Monumentenwet 1988 of in een provinciale of gemeentelijke monumentenverordening. Het bouwen van bouwwerken als bedoeld in dit besluit bij of aan een monument is derhalve altijd aan het vereiste van bouwvergunning onderworpen.

Artikel 4

Onderdeel A voorziet in het doen vervallen van het bepaalde in artikel 18, tweede lid, van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985, voor zover dat betrekking heeft op een aanvraag om bouwvergunning. In dat tweede lid wordt de aanvraag om bouwvergunning, die pas kan worden ingewilligd wanneer vrijstelling is verleend als bedoeld in de artikelen 17 tot en met 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, aangemerkt als een verzoek om zodanige vrijstelling. Een dergelijk voorschrift is voor de aanvraag om bouwvergunning thans voorzien in het voorstel van Wet tot wijziging van de Woningwet, zoals dat ter behandeling aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is aangeboden (Kamerstukken II 1991/92, 22 505, nrs. 1-3).

Onderdeel B voorziet in het doen vervallen van de verwijzing naar artikel 18a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening in titel 3 van hoofdstuk IV van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985.

Onderdeel C voorziet in het doen vervallen van artikel 21 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985, zoals in het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet.

Artikel 5

Het onderhavige besluit zal gelijktijdig met de met dit besluit samenhangende hoofdstukken van de herziene Woningwet in werking treden.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. Heerma